

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Kál-monostorutca 181. szám.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára negyvedre 3 fr. 6.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. 6. és minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.
A nyilvántartási czikk sora után 20 kr. előlegbéküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Szemle.

(H.) Nem hiába kívántuk olvasóink becses figyelmét közelebbi két szemlénkben az al-dunai mozgalmak felé irányozni. Minden tudósítás, mely ez oldalról jön, csak a helyzet felette komoly természet iránti felfogásunkat igazolja, s alig hagy fenn valami kétséget többé, hogy a bukaresti katonai és ultrademokrata párt, mely a befolyást és hatalmat magához ragadta, oly politika ösvényén jár, melyet csak elkárthoztatni lehet, mert a mellett, hogy az országot szerencsétlenségbe dönti, egyszerűsége — a legválságosabb időben — Európa ezen beteges pontján is veszedelmes lázt idéz elő.

A dolog bibéje itt az, hogy ez uton maholnap a keleti kérdés középközepén találhatjuk magunkat.

Az európai hatalmasságok consiliuma 1855-ben a párisi egyezmény által egy palliatív szerről kívánt gondoskodni, s vívmányokat nyújtott a Dunafejedelemségeknek, azon reményben, hogy saját érdekükkel fogva maguk lesznek leghívebb örei annak, nehogy ez a tapasz felbomoljon.

De a bukaresti román katonai és ultra-demokrata párt, mely a befolyást és hatalmat magához ragadta, s mely felette árva segélyforrások mellett nagy szabású anti-politika ösvényére kívánja sodorni hazáját, mit se gondol evel, s szépen eligazította, hogy immár — egyszerűsége — a flastrom fel is van tépve.

Hiába állott a párisi egyezményben kikötés gyanánt, hogy csak beenszüllött választatnak maguknak hospodárul, s a választás ezen jogát kizárólag a kamara maga gyakorolhatja.

Csak azért is népszavazást eszközöltek, s egy külföldi herceget választattak! Midőn pedig erre igen komoly figyelmeztetést kaptak, hogy tartsák magukat az említett egyezményhez, megválasztatták a kamara által is a külföldi herceget, Hohenzollern Károlyt, azaz: újból megszületett a párisi egyezményt, mely szerint csak beenszüllött választható hospodárnak.

A párisi conferentia — a consilium — éppen ismét együtt levén, erre elhatározta, hogy executiv eljárásba fogamodik, s a méltán nyugtalanító Portát felhatalmazta, hogy hadseregével nyomuljon be Oláhországba. És ez a magyarázata annak, hogy miért akarnak a törökök átkelni a Dunán.

Mindez nem hozza zavarba az oláhországi merész politikusokat; a hospodárú választott Hohenzollern bget elbozák Turnu Severinhez, s Bukarestbe való ünnepélyes bevonulását készítik elő. Egyszerűsége azonban — és ez ugyancsak kézzelfoghatólag jellemzi a helyzet ziláltságát — a törökök ellen fegyveres ellentállásra készülnek, Bukarest védelmére tábori alkotnak, már Gyurgyevónál véres összecsúszásra is nyújtottak alkalmat, szóval: az utolsó argumentumhoz látszanak folyamodni akarni, mely hazájuk legmagasabb érdekeit teszi kockára. Valóban sajnálatraméltó önámítás. Az egész román véderő alig áll 10,000 emberből, ezek is a sok katonai összeesküvés szüvése folytán saját szerű fogalmat nyerhettek a hűségkü kötelező erejéről; az államhivatalnokokat már hat hó óta nem képesek fizetni, s a legnagyobb hitelviszonyok nyomorúságaival küzdenek; a boerság részvétel, s Bukarestben és a vidékeken a legnagyobb izgatottság, megdöbbenés, közlekedés s forgalom fennakadása keseríti a kedélyeket. És szembe akarnak szállani egy hadsereggel, melyet a Porta küld szuveren jogait fenyegető forradalmi mozgalom elnyomására, s még hozzá az európai hatalmak képviselőinek conferentiájától nyert felhatalmazással. A Pruthnál pedig — újabb tudósítások szerint — 200,000 muszka áll készen, hogy szintén benyomuljon érdekeit biztosítani, s bizony nem Moldva-Oláhországot, melyért nem sokat fáj a feje.

Állítják, hogy a hohenzollerni herceg a zultánhoz egy levelet intézett, melyben biztosítja, hogy a Dunafejedelemségek Törökországhoz csatolól szerződéseket tiszteletben fogja tartani. De ha való is e hír, mit old meg a bonyodalmon egy oly egyén ezen szives biztosítása, kit az oláh kamarának nem volt joga megválasztani, s kinek a párisi egyezmény szerint nincs joga a hospodári trónt elfoglalni, s a Portát hűségéről biztosítani?

A „H. Ztg“ szerdai számában arról értesít, hogy valamennyi oláh hadesapat a Dunához vonatott össze, s egy szebeni polgár, ki kereskedelmi ügyekben Oláhországba szándékozott utazni, május 20-án már az erdélyi határszélhez közel eső Kinén helységről jónak látta visszautazni, mivel ott a volt a bire, hogy Gyurgyevónál (Bukaresttől 6 mérföldre) oly véres összecsúszás történt, hogy

600 (?) halott maradt a csatánál; az egész mezővároskát felzúdult állapotban találta; s ottani katonatisztek nem tanácsolták a tovább utazást, mivel könnyen megeshetnék, hogy beljebb hatolva az országba, elvennék szekerét, a szállító eszközökben nagy hiány lévén.

Bukuresti érdemes levelezőnknek mai számunkban közölt újabb tudósítása szerint a Károly hg elfogadására nagyszerű előkészületek tételnek. Két konzul azonban elutazni szándékozik.

Egy párisi távirat szerint a Porta szerződést kötött Oroszországgal, hogy a Dunafejedelemségek megszállásának végrehajtását közösen eszközöljék, s ez egyezmény ellen, mely a conferentia határozatainak alapján jött létre, s elibe fog terjesztetni, csak Poroszország tett kifogást. Sajnos lenne, ha e közös megszállásból a nöhetné ki magát, a mi a német hercegségek között occupatiójából kinőtte már!

Károly herceg folyó hó 23-dikán tartotta bevonulását Bukarestbe ágyudörgés s harangzúgás közt. Este díszes világítás.

Ezzel szemben azonban éppen nem vigasztalólag hangzik a „Presse“ és „N. Fremdenblatt“ legújabb tudósítása Jassyból, miszerint e hó 21-én egy combinált török és orosz foglaló hadtest már be is vonult Moldovába.

A békés congressus-hírek gyöngéd szele fuval, s a ki még csodákban hiszen, békereményekkel foglalkozik. A drezdai hivatalos lap azon birrel lep meg, hogy a párisi congressus már minden oldalról el van fogadva, s az még tegnap (pénteken) megnyilando lett volna. De Cowley lord ez érdekében még csak most indul Bécsbe, s ott a velencei királyságról lemondást elvben se fogadják el; a harczi készülődések roppant mérvben folynak, s minden tudósítás azon nézetet erősíti meg, hogy se Porosz, se Olaszország többé le nem mond ambíciós terveiről, s a háboru kitörése a napokban várható.

Pest, május 19. 1866.

(D.) Küszöbén állunk legfontosabb kérdéseink megoldásának, vagy legalább is e megoldás kísérletének, s a mint többször elmondottuk, minden megoldás kiválólag függ a közös ügyek megoldásának lehetősü sikerétől.

Ez azonban a birodalom legcomplicáltabb kérdése, annyit birt régen a királyi hatalom abból, a mi a parlamentet illeti rendezett államban, s annyit birt az önálló és független magyar királyság minden országgyűlése abból, a mit most a birodalom közösségének örve alatt a kormány részint magának, részint a birodalom közösségében élő népek összképviselőinek akar tulajdonítani, mikép éppen nem tehetjük fel azt, hogy a közös ügyek kérdését csak egy per tangentem meg lehessen oldani, sőt a nemzet kétségbevonhatlan jó akaratát mellett a kormány mélyebb belátása s az eddigi germináló sugalmak helyett a történelmi jog s pozitív szerződések szinté tisztelte szükségessé arra, hogy a kiegyenlítés nagy és fontos műve most a kellő időben végrehajtsassék.

Pedig belkérdéseinknek meg kell oldatnia, s ha ez sürgető kérdése a népeknek, egyszerűsége határos a birodalom legfontosabb életkérdéseivel.

Az erdélyi intézményekből a közös kérdéseket megoldani csaknem lehetetlenség volna, érte e megoldást a jogtörténelmi alapon.

Erdély soha sem ismert el a birodalommal semmi közösséget, s az 1791-diki VI. t-cikk világosan kimondja, hogy csak az uralkodó együttbirtoklására és kölcsönös oltalomra nézve marad fenn az egyesülés között s a dinastia örökös tartományai között.

Erdély megadta a leopoldi diplomában kikötött s később a Bethlen-féle rendszerben szélesebb alapra fektetett adóját, megszavazta azon katonai contingent országgyűlésről országgyűlésre, a melyet a kormány előterjesztések alapján a birodalom védelmére részről adandó illetékében szükségesnek látott.

E részben a közös érdekek Erdélytől nem sokat követeltek, a nemesi felkelés még akkor divatozván s az adómentes nemességre nézve a katonáskodás kötelesség lévén, a sorkatonai erőt csak annyi részben kelle kifejtenie, a mennyiben ezt a birodalom védelme kívánta, s Erdély egy pár gyalog és lovas ezred kiállítására, s az erre szükséges adó megszavazására által teljesíté a közös vi-

szony iránti kötelességét. Hogy ezen adót s katonát a király hogyan használta fel, adott pénzt s vétér hogyan használták fel azok, a kiket a király tanácsába meghívott, azzal az ország nem törődött, s a Bruch- és Einachten-féle pénzkezelések soha azon időben napfényre nem is jöhettek volna, mert az uralkodói feljhatalom köpenye alatt működő államtitkárok s hadügyérek a népképviselő előtt soha sem számoltak be költségekről, az uralkodók pedig magasabban állanak, s sokkal inkább el is vannak foglalva, hogysem megvizsgálták volna valaha ministereik számadásait.

Igy élt Erdély belügyeiben, alkotmányos, közös viszonyaiban autocrata rendszer alatt. Magyarországra, a mely a birodalom érdekében több pénzt s vért áldozott, hamar belátta azt, hogy az uralkodó német tanácsosainak ezen a nyilvános számolástól ment, kormányzása s önálló rendelkezése azon, ugyyszólvá, odadobott pénz és vér felett nem felel meg azon alkotmányos jogoknak, a melyeket a nemzet saját királyai alatt mindig gyakorolt.

Es ezen viszás viszony megszüntetésére hozta az 1744-iki II. t-cikket, melynek meg erősítése által az uralkodó kötelezte magát, hogy az országot illető ügy belső, mint külső ügyeket magyarok által tárgyaltatja. (I-ső §). Ugy szintén arra is, hogy azon dolgokban, melyek a „Sibi concessa suprema potestate“ függenek, királyi tiszte szerint magyar tanácsosainak működésével s tanácsaival élend; sőt midőn fontosabb ügyek tárgyalandók, az ország primását, nádorát s másokat az ország főrendei közül, s a horvát bánt udvárához hivatja, s az azon országok biztonságára vonatkozó ügyek felett azokkal értekezik.

E törvénycikk 4-ik §-ában ment aztán Magyarországra tovább mint Erdély, s érezve azt, hogy vétér s pénzt a pragmatica sanctio alapján közösségben álló birodalom, tehát a közvetlen magyar királyság határain kívül élő érdekekért is áldozni köteles, érezte egyszerűsége, hogy ezen áldozat hova fordítása s minő lelkiismeretes kezelésének bírálat alá vételére nézve ő is befolyást igényel, s így hozta meg a 4-ik §-ban az uralkodóhoz azon kötelességet, hogy a királyi ház „ad ipsum etiam statusministerium nationem Hungaram adhibere dignabitur.“

Ezen statusministeriummal Erdély soha összekötöttesbe nem hozta soha magát, Magyarország ellenben törvényt hozott arról, hogy abban magyarok is alkalmaztassanak, mert habár a birodalom védelmére adott pénz és vér megszavazása kizárólag az országgyűlés képviselőit illetvén, ezen joga annak mindvégig megmaradt, azonban az elnyomása volt az ország jogának, hogy egy határain s hatáskörén kívül álló birodalmi rész lakóiból alakított ministerium rendelkezék ezen megszavazott s megadott pénz és vér hova fordításáról.

Itt kezdette a magyar törvényhozás legelőbb a közös ügyeket körvonalozni, a mely azon időben sem állott egyébből s jövőre sem terjeszkedhetik szélesebbre, mint arra, hogy az ország részéről a birodalom közös ügyeire megszavazott pénz és vér hova fordítására, mikénti alkalmazására nézve, a kormányra s ezen alkalmazás ellenőrzésére nézve a kormányt ellenőrző közege a nemzet szava is eldöntő súlylyal bírasson.

Jövőre e kérdés még kényesebbé és fontosabbá vált, miután a népfelszabadulással s közös adózással a nemesi katonáskodás elenyészvén, ez által a sorkatonai rendszer nagyobb kiterjedést nyert s a magyar királyságnak is sokkal több katonáról kell gondoskodnia, hogy ugy saját, mint a birodalom határait együttesen megvédhessék.

Ezen nagy és fontos körülményhez járulnak az államadósságok rendkívüli terhei, a melyeket két fontatlan s valóban vesztegető kormányrendszer sujtott a birodalomra, s a mely legnagyobb s gyászosabb hatással volt a birodalom nagyhatalmi állásának csökkentésére s azon nagy veszélyek előidézésére, melyek a küszöbön álló háboru által a katonát s népeket egyiránt fenyegetik.

Ez eladósodás oly roppant nagy mérvű összegre rug, hogy most, midőn a birodalom

minden direct és indirect adóképesége annyira ki van merítve, hogy az összes nép kezdett bukni s szegényedni, mégis a birodalom pénzügye béke időben is 40—50 milliónyi deficitet mutat.

Es ez a közös ügyek megoldásának a legbotránkoztatóbb gordiusi csomója. A nemzet azt várja a törvényhozástól, hogy a kiegyenlítés nagy műve azonnal az egyéni jólétet is hozza meg a közterhek csökkentése által, s meglehet, hogy a bekövetkező háborus idők a létező milliárd adósságokra újabb milliárdot halmoznak, s csak az alkotmányos utoni államháztvitel nagyobb takarékosága által lehet eszközölhető az adó oly csökkentése, hogy a rendkívüli adósságok terheit a nép adója mostani maximumához képest is fedezhesse.

Látni való, hogy mily roppant kérdések merülnek fel s mily csaknem átgázolhatlan akadályok tornyosulnak a közös ügyek megoldásának kérdése elé. Holstein s Velence béke utjání felállása s ez által a közadósság milliárdjainak némi törlesztése megmenthetné a birodalmat az anyagi rothadástól, de kérdésen kívül ily átgengedés tetemes sebet ejt Austria nagyhatalmi tekintélyén; habár talán ezen sebek a háboru által még inkább s minden remuneratio által megejthetők egy bal-szerencse esetében, s az anyagi jólét, mely egy elkívánczó résznek feláldozása árán visszatérne, talán nagyobb fényt kölcsönözhetne a birodalom nagyhatalmi állásának, mint kölcsönözhet e nehéz viszonyok közt a fegyver. Ezt azonban elvül kimondani egyes polgárnak nem lehet. A polgár kötelessége a honvédelem. A korona és törvényhozás az, a mely a hon határai felett egyezkedhetik, s meghatározhatja: mi áll érdekében? mi áll becsületében s miért kell inkább mindent kockáztatni a véres csatátérén?

Az erdélyi ev. ref. fő- és középtanodák tanári értekezlete 1866-ban.

Sz. Udvarhely, május 14., 15. és 16-án.

Lehet csalódóm, de abban a meggyőződésben vagyok, hogy a politikai és harczi hírek löporszagu légkörében is vannak a lapoknak olyan olvasói, kik művelődésük s ennek egyik lényeges tényezője a tan- és nevelésügygel örömet foglalkoznak. Részemről legalább azon meggyőződésben vagyok, hogy nemzeti létünknek és fennmaradásunknak erősebb és biztosabb alapját képezik az ezen czélra lerakott kövek, mint a harczi és diplomai homok építményei, melyek, hogy mily könnyen porlanak szét, eléggé bizonyítja a legújabb kor története is.

E lapok olvasói emlékeztethetnek, mert évenként meg szoktam volt ilyenmű tudósításaimat tenni, hogy az erdélyi reformált hét fő- és középtanoda (a n. enyedi, kolozsvári, m. vásárhelyi, udvarhelyi, zilahi, szász-városi és sepsi-szent-györgyi) tanárai az erdélyi ref. főgyűbáztanács jóváhagyásával már négy év előtt, egy közölköző tanári értekezletre egyestültek, mely a pünkösztől szűnő alatt évenként más más tanoda helyén összeülvén, részint a tan- és nevelésügy elveinek tisztázásával, részint az illető tanoda beléletének megismerésével foglalkozik.

A sor ez évben Székely-Udvarhelyre az öt székely anyavárosra esett, s ki e tanári értekezletek kor- és czélszerűségéről meg akart győződni, csak ide kellett jönnie. A vendég tanárok érkezése az egész várost fel szokta villanyozni, s az illetők rendszeren versenyezni szoktak, hogy a tudomány napzámásait (ide illik igazán ez elnevezés) minél nagyobb szíveséggel s vendégszeretettel fogadják. Így volt Udvarhelyen is, hol nem csak az illető felekezetheliek, de az egész város közönsége, a kaszinó, mely helyiségeit díjtalanul felajánlá, s a római kath. gymnasium tanárai, kiket értekezleti gyűléseinken oly szívesen szemléltük, általános érdekltséget mutattak e szent ügy iránt. Különösen örvendünk a ref. lelkesi kar számos képviselőinek is, kik tanácskozásainkat kiváló figyelemmel kísérték.

Az értekezlet szabályai szerint első napon a meglátogatott iskola valamelyik tanára a tanoda monografiáját szokta felolvasni. Ennek ki kell terjednie a tanoda mind kül, mind beléletének történetére, nevetesebb alapító tanárai és védnökei alaprajzára; végül a tanoda jelen helyzetére s valóban, ha az értekezleteknek egyéb eredménye nem lenne is, már ezen monografiák, mint nemzetünk műveltség-történetének legerdekesebb darabjai, megérde-

melnék a tett költséget és fáradságot. Az ezekből meritett tanulmányokon kívül, a jeles üsők példán az utódok is fellelkesülnek s a felmutatott kegyelet a jövőre bizonyosan megtermi gyümölcsét.

Ezzel a tanoda egyik főgondnoka méltóságos Gyárfás Domokos ur s a tanoda rectora (ki egyszersmind a gyűlés elnöke szokott lenni) Korondi Mózes rövid, de lelkes üdvözlétük s a jegyzők megválasztása után a felolvasó helyet Kis Ferencz, az iskola egyik tanára, foglalta el, ki a tanoda történetét szakavatott tollal s néhol a gyászmomentumoknál könnyűkig meghatottan adta elő.

A tanoda történetéből kiemelendő, hogy az, egész I. Apaffi Mihály koráig kézzel emelkedett túl a közönséges egyházi (trivialis) iskolák körén. A mostani kollegium valódi alapítójának az említett fejedelem kancellárát Bethlen Jánost, a jeles történetíró, lehet tekinteni. E derek férfin, ki a fehérvári-enyedi tanodát új életre keltő, a Vásárhelyi-nel 12 alumnusra tett alapítványt; az udvarhelyi főtanodánál 1000 darab arannyal veté meg alapját, mely összeg korán halt leánya Zsófiával volt jegy-ajándékul szánva (1671-ben). Az alapító fia Bethlen Miklós szintén korlátnok és litterator, az enyedi színpadon (1671-ben) a tanoda új szervezésének eszközje. Érdekes és korszellem-visszatükröző ezen szervezet ama pontja, mely a tandíj elengedését azzal indokolja, hogy „a jezsuiták is ingyen tanítanak és ingyen ártnak.” A tanár (rector) fizetése ekkor 120 magyar forint volt. Az iskola legrégebbi része az első rector Letenyei Pál alatt épül. E tanáron kívül Rozgonyi János, Gynlaszigeti György, borosnyai Lukács János, az iskola pénzügyeinek rendbeszerzője s a tanoda második építetője tűnnek ki; de legjellegesebb van feltüntetve Kis Gergely (baczkamadarasi), ki a korszak valódi jellemző alakja. Mintán II. József császártól az építési engedélyt személyesen kieszközölé, vándorbottal indul meg s mint az egykori Balassa és Tinody a haza védelmére a végvázakat, akként keresi ez fel a tehetősök palotáit, azok birtokosait, a tudomány pártolására lelkesítvén. 1770-ben kezd a jelenlegi főépület (egy négy szögű két emeletes lak) építéséhez s a gyűjtött 16,000 forinttal 2 hallgató termet és 44 lakszobát épített; ugyan ő építi a jelenlegi fennlevő ref. egyházat is szembe az iskolával. Alatta már 4—500 tanuló van. E jeles tanár emlékére, ki ez anyagiakon kívül szellemileg is halhatlan érdemeket szerzett a tanoda körül, a fiatalság az épület udvarán oszlopot emelt. Utána a jelen korszakig kiemelendő nevek a híres Benkő József, Erdély egyik legjelesebb írója, s a csak most elhalt superintendens (püspök) Bodola Sámuel.

A későbbi jöltevek és alapítók között a nagy fényű nevek között, a szerény polgárok, tudósok és tanárok is látnak. Ott áll az irónó Bethlen Kata, Bánffy György, s a Bethlenek, Telekies, Tormák, Toldiak neve mellett a Bod Péter, Eszéki János s a híres Kis Gergely utóda Kis József neve, ki a tanodának egymaga 32,000 forintot hagyott. Meghalt 1830-ban, s a tanoda hálaóráról learczkepeztette. Dálnoki Mihály, ki 40,000 rforintot hagyományozott 1835-ben. Az újabbkori gyűjtés is nagy lelkesedéssel találkozott. Az egyházak 60,000 frtot gyűjtöttek, id. gróf Teleki Domokos egymaga 8,000 frttal járult a szép czélhoz, Rétyi Sándor 5,000 frtot, Teleki József 1,000 frtot, Teleki Miksa 4,000 frtot, gróf Bethlen Farkas, Ugron János 500—500 frtot adtak, gróf Haller Ferencz ur pedig évenként 12 darab aranyat a zenében kinttint ifjak részére. A zenekar fenntartására maga az ifjuság több mint 4,000 frtot gyűjtött, melyhez az iskola egyik veterán tanára, a verseiről is ismert Magyarosi József tetemes összeggel járult. A Kis féle alapítványból 50 szegény ifjú nyer 60 frtnyi segélyt. Kár, hogy mint többi ref. tanodáinknál, ugy itt is még e kegyes adományok is megadóztatnak; tekintetbe sem véve a 49-diki forradalomban jogtalanul e tanodára vetett több ezer forintnyi hadisarczot és rombolást.

Ennyit tartottam kiválóbb érdekűnek a tanoda történetéből megemlíteni.

E monografián kívül az értekezletek nevezetesebb tárgyai a következők voltak:

1) Sám László kolozsvári tanár értekezése „A tudományok erkölcs-nemesítő hatásáról.” Oly művecske, mely napi irodalmunk színvonalán mind az elmondott eszmék, mind az előadási modort illetőleg jóval felül áll. Alapeszméje, „hogy nem előre megszabott törvények, hanem egy folytonos fejlődés szolgál alapul a szellemvilágnak.” De nem részletezem, mivel hiszem s remélem, hogy szerző azt nagyobb közönség elé juttatni el nem mulasztja, mi valódi veszteség lenne.

2) Gáspár János, n.-enyedi tanár, a múlt évi értekezleten kapott megbízás folytán a különböző tudomány-ágakban jelenleg használt s jövőre ajánlott tankönyvek és segédeszközöknek minden tanoda részéről hozzá beküldött s általa bírálatilag összeállított sorozatát terjesztette elő, mely előterjesztés, a kifejlődött viták s a tárgy fontossága miatt csaknem másfél napot foglalt el. Sok rendszert, tanmodort és taneszközöket illető életrevaló eszméi s rövid tudósítás körén kívül esik.

3) A kolozsvári tanárok által benyújtott „tanár özvegyi és árvai nyugdíj-alap” számadásainak megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése. Ez

alap a tanárok által befizetett fizetési százalékokból, két évvel ezelőtt indult meg s már is pár ezer forintnyi összegig emelkedett. A számadást az illetők híneke s pontosnak találták. Ehhez járult egy második bizottság jelentése, mely a gróf Kun Kocsárd által Szászvároson indítványozott alapra „Egy tor-dosi (előlahosodott magyar egyház) szegény fin számára” vonatkozó krajczáros tanodai gyűjtéseket illette. Ez is szép eredményt mutat már fel.

4) Indali Péter, kolozsvári tanár, indítványa kolozsvári ref. főgondnok mlt. Ugron István ur azon kérdésére: „miként lehetne az iskoláinkban alkalmazott magán tanítóknak előleges tanítói ki-képzéseket eszközölni?” Az indítvány gyakorlatiat-lansága *) miatt kevés viszhangra talált, de a meny-nyiben a reform szükségesnek látszott, az indit-ványtól eltérőleg lön a feltehető hiányokról gon-doskodva.

A gyűlés az utolsó estvén bevett szokás sze-rint zártta lön, midőn az értekezlet a tanoda bel-ügyei állásáról kért felvilágosítást, s tette meg a gyűjteményeket, belélelet, tanítást stb. illető meg-jegyzéseit. Ez után kisebb indítványok merültek fel, mint tanári életrajzok gyűjtése, iskolai képtá-rak alakítása, iskolai lakszobáink csinosítását ille-tők stb. s a jövő évi értekezlet helyéül Zilah tū-zetett ki.

Ennyit az értekezlet tulajdonképeni, nevezetesebb tárgyairól. A megazdálkodott időközöket részint a környezet ismeretére, részint a tanintézet beljének és gyűjteményeinek megtekintésére fordítottuk.

Megnéztük a város közepén épült „Székely támadt” várát. Ez, mint a történelemből ismeretes, 1663-ban emelkedett János Zsigmond idejében és parancsára, ki a „Székely bánja” nevével, benn Háromszék „Várhegy” nevű helyén, azon czélból építteté, hogy a székely népet lázadása káros ere-dményére emlékeztesse. Történetére majd más alkalmat tartok fenn. Még ma is tekintélyes rom, mely terjedelmére Erdélyben a fehérvári után követke-zik. A palota és egyház alakja még jól kivehető, de a feliratok már elmosódtak.

Az értekezlet napja előtti délután a „Szejke” (szőke) nevű közeli fürdő-helyre is kimentünk, mely még egészen kezdetleges beállítás mellett, nem kellemetlen izü alkalis vízzel és néhány fürdő-szobával s lobbogóval (nyílt hideg tükör fürdővel) a városiak kedvencz kirándulásai helyéül szolgál.

Nagy örömről szolgált a közelebről ala-pított és igen díszes, czélszerű helyiséggel bíró „leány-növeldé” megtekintése is, mely egy egy-szerű polgárnő Bodroginé asszony alapítványa kezdeményéből, különösen helybeli lelkész tiszt. Ba-czoni Ádám ur buzgalma folytán jött létre. E nő-velde több tanító és két nevelőnő kezelése s a ne-vezett lelkész ur feltűnése alatt áll, s néhány lé-pésre a tanintézettel kellemes mulató kerttel van ellátva.

A főtanoda gyűjteményeit teszik: egy 16 ezer kötetnyi könyvtár, s egy kisebb természetek tára, melyben a tanításhoz alkalmazott természettani esz-közökön kívül, néhány érdekes régészeti és paleon-tologiai darab is van, mint például két kő-balta, egy ritkább alakú bronzszékány, harszvéss, egy belső rugókkal ellátott vaskéz, mely automat vagy kinezó eszköz részlete lehet, egy 16-dik századi emallok pohár s egy más 1629-ből, egy magyar fapaiza s a 16-dik századból, hegyestű régi tőga stb. Álljanak itt főt. Rómer Floris, tisztelt barátom jegyzetei számára. Kár, hogy keletkezésük helyhelyük ismeretlen. A paleontologiai gyűjteményben mam-muthlapoczká (Bibarczfalváról), mammoth fogak (ugyanonnan), ősbőlényszarv (ugyanonnan), mam-muth alsó alkapca (Vargyasról). A könyvtárban Szabó Károly erdélyi muzeumi könyvtárnok ba-rátunk több érdekes régi magyar nyomtatványt ta-lált. A két első estvén műkedvelői előadások töl-ték be a már is szép önképző-köri könyvtár gya-rapítására, s a nőnöveldét alapított Bodroginé asz-sony síremlékére. A tanuló ifjuság ének és zene képességének szép jeleit adá; ellenben a szavalla-tokban van valami modoros, melyet, azt hiszem, a körzet hatásának kell tulajdonítani.

Az ebédek és vacsorák vidám körben, egy-mástérő pohárköszöntések között s mindannyiszor testületileg folytak le. Főgondnok mélt. Ugron János és Gyárfás Domokos urak vendégszerete-téből állítottak ki a casino helyiségében. Ezeken kívül a szék főkirálybírája Dániel Gábor ur ő méltósága és több helybeli lelkes nő adott egy-egy fényes estebédet. Mind ezeknél, ha van valami hi-bául kitenni való, az éppen a fokozott szívesseben és túlbővsében kereshető.

A legutolsó estebéd Kis Ferencz tanártár-sunk lakásán folyt le és egyszersmind bucsu esté-lyül — mondhatnám egyszersmind reggelül — szol-gált, melynek köréből azon óhajtaással váltunk meg: adja az ég, hogy midőn hét év múlva e nemes vá-rost s e derek tanintézettünket még egyszer felke-restük, mindkettőt jogai teljes élvezetében és foly-vást emelkedő előhaladásban, virágzásban szemlél-bessük!

P. Szathmáry Károly.

*) Talán egyéb lehet az ok? Ugy hallottuk: inditvá-nyozó nemcsak a közű teszi terjesztését, s a t. közönség magából a munkából merítet róla meggyőződést.

Szerk.

Külföldi levelezés.

Bukarest, május 10.

Bukarest főbírája Bretiánó Döme, következő kiáltványt adott ki tegnap a város lakóihoz: „A fő-város lakóihoz. Románok! I. Károly tegnap román földre lépett, május 10. Holnap, kedden délután fog a podu mogosoján a fővárosba bevonulni. Ki tehát a chausséra mindnyájan, nők és férfiak ün-nepi ruhákban, kezeinkben virágokkal, hogy fogad-juk és üdvözlöljük választottunk szerencsés megér-kezését. Örömjelző zöldgalyak ékesítsék házaink kapuit. Szőnyegek, sálók és kendők függjenek er-kélyeinken, ablakainkon, házainkat ékesítendő. A harangok, ágyuk és zenekarok hangjai töltsek be a levegőt s emeljék fel az egekig lelkünknek hym-nuszát, hogy hirdessék túl a határainkon is, hogy Románia végzése beteljesedett s a román nép aka-rata már bevégzett ténynyé lett. Polgártársak! hol-nap este örömszövétnékek lobogjanak városunk leg-félreesőbb házaiban is; mert holnap lesz legnagyobb ünnepe Romániának, holnap lépünk be a sorsukat önmaguk intéző népek életébe. Éljen az oszthatlan Románia, éljen I. Károly!” Demeter Bretiánó pri-mar. 1866 május 10.

I. Károly távsürgönye, melyet Turnu Szeve-rinből küldött a helytartósághoz, így hangzik: „Ki-lépvén új hazám, Románia földre, sietek tudtára adni a helytartóság egyes tagjainak, legőszintébb érzelmeimet. Szerencsésnek érzem magamat, hogy végre azon nemzet között vagyok, a mely engemet bizalmával megtisztelt. Mindenek előtt istennek sie-tek hálát adni s kéni, hogy segítsen meg nagy és szép elhivatásomnak megfelelnem, melyet a gond-viselés réam bízott. I. Károly.”

A helytartóság válasza I. Károlyhoz. „Üdvö-zöljük fenségédek szerencsés megérkezését hazánk földén. Magasztaljuk a mindenható istent, hogy be-teljesítette egy egész népnek álmát. Éljen I. Károly, a nemzet választottja!” Goleszku Miklós, Catargiu Lascar, Haralambi Miklós.

A fogadtatás programja, mely ma délután hajtatik végre, következőleg hangzik: „I. Károly ő fenségét a chaussé rondellájánál fogadja a helytar-tóság és a bukaresti primar, hova midőn megérke-zik, százegy ágyulövés tétetik. A város összes ha-rangjai huzatni fognak, míg ő fensége a Mitropoli-ára s onnan vissza a fejedelmi lakba megérkezik. Ő fensége nyitott kocsiban lesz s a Metropolián egy zászlóalj nemzetőr és egy zászlóalj rendes katonaság. A főtemplomban a Mitropolit fogadandja a mi-niszterekkel, innen az országházába megy s leteresi az esküt. Ezután a fejedelmilak erkélyéről szemlé-lendi a katonaság elléptetését.” Demeter Gyika, bellgyér.

A „Romanul,” melyből ezeket kiírtam, ezeket mondja még e nap örömhöz: Károly el fog jöni, mindig ezt mondtuk apriltól fogva. Becsüle-tünkre mondtuk ezt, s midőn mi valamit erősít-tünk, az még nem hazudtathatik, a tények ellen-kezt soha sem bizonyíthatnak. Azonban még nin-csen bevégezve szerepünk, sőt alig hogy elkezdő-dött. Kötelességeink közül még csak a legkisebbe-ket teljesítettük. A legnagyobb és legterheesebb még hátra van. Azon bitben tehát, hogy a nemzet érti jogait és kötelességeit. Üdvözlöljük a napot, melyen választottunk köznökbe érkezend. A készület csak-ugyan felelte élénk, az utczákon ezerekenkét dol-goznak. Még csak néhány óráig kell várakoznunk, hogy az egész készületet és fogadtatást színről színre láthassuk és leirhassuk.” Ugy hallom, hogy két konzul elutazni szándékoznak. r. l.

Értesítés.

A Bécsben folyó hó 17-kén megnyitandó gaz-dasági kiállításra szánt cikkek, az erdélyi gazda-sági egylet és a kolozsvári kereskedelmi és ipar-kamara egyesült kiállítási bizottmánya által folyó hó elején indítottak el rendeltetésük helyére.

A bizottmány képviselőt e kiállításon bécsi kereskedő Szongott János hazánkfa volt szíves el-vállalni, ki cikkekink kiállítását intézni fogja s a kiállítók érdekében működni megígérte.

A kiállítandó tárgyaknak könnyebb áttekin-tése és ismertetése végett azokról egy rendszeres névsorozat készített, mely több száz példányban kinyomtatván, Erdély kiállításá iránt érdekel visel-tető látogatók között fog magán a kiállításon ki-osztatni.

A kiállítandó tárgyakról készített névsorozat egész terjedelmében következő:

Névsorozata a Bécsben 1866 május 17-kén megnyitandó gazdasági és erdészeti kiállításon az erdélyi gazdasági egylet és a kolozsvári kereske-delmi és iparkamara egyesült kiállítási bizottmánya által rendezett erdélyi összesített kiállításnak.

Szerkesztve a bizottmány tollvivője által. Nyomatott Stein Jánosnál az ev. ref. tanoda betti-vel 1866. Az egyesült kiállítási bizottmány.

Elnök: b. Bornemisza János. Bizottmányi ta-gok a gazdasági egylet részéről: Paget János, id. Hintz György, Nagy Ferencz, ifj. Tauffer F.

A ker. és iparkamara részéről: Korbuly Bog-dán, Kövári László, Wagner Erigyes, Gámán Zsig-

*) Egész bizalommal s tisztelettel körjük érdemes leve-lezőnek, hogy az ottani eseményekről folytonosan s lehető ti-űzetesen értesít a szíveskedők lapunkat, melynek hívatása kü-lönbö agyelemmel kíséni a szomszédunkban felmerült mo-z-galmakat.

mond. Tollvivő: Szász Róbert a kereskedelmi ka-mara részéről.

Előszó. Az erdélyi országos gazdasági egye-sület, valamint a kolozsvári kereskedelmi és ipar-kamara a maguk részükrlő elismerték fontosságát és horderejét a Bécsben folyó évi május 17-kén megnyitandó gazdasági kiállításnak, s nem késtek külön-külön felszólításban buzdítani Erdély gazda-közönségét a részvételle, följelítve, hogy Erdély ki-válóság mezőgazdaságot folytató ország lévén, meny-nyire előnyös volna, ha terményeit a birodalmi székváros piacán felmutatva, azokat ismertebbé s kelendőbbekké tehetné.

Azonban a közelebbi évek roszt termése, az országos, pénz és társadalmi, valamint politikai vi-szonyok jelen állásában e felszólítások oly közöny-nyel lőnek fogadva, hogy tartani lehet, miként Erdély terményei képviseletlen maradnak e kiállításon.

Csaknem az utolsó órában, folyó évi febrnár 28-kán, a két intézettől kinevezett bizottmány ala-kult, hogy a mit lehet az idő rövidsége s csaknem minden pénzsegély nélkülözése mellett együttesen állítsanak ki.

E vállalat eredménye a jelen névsorozatban foglalt tárgyak felkúldése.

Csekély képe ez hazánk terményeinek és sok hiányzik abból, mivel valóban birunk, de azt hisz-szük, hogy e kicsiny és csaknem minden válogatás nélkül összeszedett és e kiállításra felkúldott gyűj-temény is meggyőzheti a figyelmes szemléltő arról, hogy a természet adományaiban bővelkedő hazánk-nak csak kedvezőbb társadalmi és politikai visz-o-nyokra, s a haladás fűtenyezői a vasut, telekkönyv és hitelintézetek jótéteményeire van szüksége, hogy kincseit forgalomba hozza, s magát a régi jöltre emelve, szent István koronájának egyik legszebb gyöngye lehessen.

A közel múlt évek a birodalom minden or-szágt szűjtötták, de egyik sem volt nyomasztóbb helyzetben, mint Erdély. Reméljük, hogy egy jobb kor külsőben állunk.

Kolozsvárt, május hóban, 1866.

1. Gazdasági eszközök. Rajka Péter, gépgyáros Kolozsvárt. 1. Nehéz eke: ára 60 frt. 2. Könnyű eke: ára 50 frt.

2. Gazdasági és erdészeti termé-kek és gazdasági iparcikkek. 1. Erdő-szeti termékek. a) Hordó dongák, báró Bornemisza Jánostól Szentlászról. b) Szurok és mézga. Boér Sándortól Kolozsvárt. 1. hordó-szurok: ára mázsán-ként 10 frt 50 kr. 2. colophonium: ára 8 forint. 3. Schuster-szurok: ára 5 ft. 4. Terpentinolaj 1-ső minőségű: ára 21 ft. 5. Terpentinolaj 2-dik minő-ségű: ára 16 frt.

3. Mezei termékek. a) Luczernamag. Paget János Aranyos-Gyérésről. 1. Steyer luczernamag 1865-dik évi. b) Gyökönvények magvaikkal együtt. Paget János Aranyos-Gyérésről. 1. Burgundi répa-mag 1865-dik évi. c) Kalászos és hüvelyes növé-nyek. Paget János Aranyos-Gyérésről. 1. Őszbuza 1865-dik évi. 2. Törökbuza (Lady-Maize) 1865 dik évi. Tamási János Kolozsvárról. 3. Őszbuza 1865. évi. 4. Őszbuza 1865 dik évi (magja székelyföldi). Hécei István Szász-Lónáról. 5. Őszbuza (hegyes vidékről) 1865. évi. Bartha János Tordáról. 6. Ősz-buza 1865 dik évi. 7. Mezei borsó 1865. évi. Gróf Bethlen Mihály Alsó-Rákosról. 8. Őszbuza 1865-ik évi. d) Olajmagvak. Ifj. Tauffer Ferencz Kolozs-várról. 1. Tavaszsi repce 1865. évi. 2. Gomborka 1865. évi.

4. Gyapju- és selyemtermékek. a) Gyapju. Baró Bánffy Dániel Borsáról. 1. Kereszte-zett faj *) 1 éves anyabarány, sulya 6 font 18 lat. 2. Erdélyi anyajuh, sulya 4 font 5 lat. Zeyk Jó-zsef Buzás-Bocsárdról. 3. Keresztezett anyabarány, 3 font 6 lat. 4. Erdélyi anyajuh, sulya 4 f. 20 l. 5. Keresztezett kos-barány, sulya 3 f. 2 l. B. Bor-nemisza János Szentlászról. 6. Keresztezett egy éves anyabarány, sulya 4 f. 23 l. 7. Keresztezett 1 éves kos-barány, sulya 5 f. 10 l. Gróf Bethlen Károly Bethlenből. 8. Keresztezett anyabarány, su-lya 4 f. 4 l. Gr. Mikó Imre Bodokról. 9. Erdélyi kos, sulya 5 f. 22 lat. 10. Erdélyi anyajuh, sulya 4 f. 10 l. Paget János Szőkefalváról. 11. Keresz-tezett kos-barány, sulya 3 f. 22 l. 12. Keresztezett anyabarány, sulya 3 f. 12 l. 13. Erdélyi anyajuh, sulya 5 f. 14. Erdélyi kos, sulya 5 f. 11 l. Paget János Aranyos-Gyérésről. 15. Keresztezett kosbá-rány, sulya 5 f. 4 l. 16. Keresztezett anyabarány, sulya 5 f. 16 l. 17. Erdélyi anyajuh, sulya 4 font 13 l. 18. Lincoln kos, sulya 10 f. 24 l.

b) Selyemtermékek. Andráschowszki nővérek Kolozsvárt. 1. Sárga nyers selyem. 2. Fehér nyers selyem. 3. Selyem gyapju hulladékokból. 4. Fonál-selyem gyapjuból. B. Wesselényi Ferenczén Hadad-ról. 5. Sárga nyers selyem. 6. Fehér nyers selyem.

5. Gazdasági ipartermékek. a) Kenyér és kétszersült. Kovács Jánostól Kolozsvárt. 1. Szé-kely-pogácsa évekig eltartható, egy font ára 20 kr. f) Bor és más szeszestialok. Gr. Mikó Imréől. 1. Herepei színbor, 1827-dik évi. 2. Tasnádi színbor, 1848. évi. 3. Marokházi színbor, 1862. évi. 4. La-pádi színbor, 1834 beli. 4. b) Tasnádi bakator, 1848. évi. 5. Szilvási színbor, 1824. é. 6. Szilvási szin-bor, 1846. é. 7. Tasnádi bakator, 1846. é. 8. Tas-nádi aszabor, 1862. é. 9. Szilvási tramin, 1862-ik

*) A keresztezések mind lincolni faj kos és anyajuh között történtek.

évi. 10. Szilvási opportó, 1862. é. 11. Szilvási bu-
dai, 1862. é. 12. Miriszlói croquant muskatály, 1862.
évi. 13. Szilvási aszúbor, 1864. évi. 14. Szilvási
riesling, 1863. é. 15. Szilvási riesling, 1862. dik é.
16. Tasnádi bakator, 1848. é. 17. Preszákai szin-
bor, 1862. é. 18. Tasnádi szinbor, 1862. é. 18. b)
Preszákai szinbor, 1811. é. Gr. Bethlen Sándortól.
19. Tasnádi bakator, 1862. évi. 20. Tót-i riesling,
1963. é. 21. Tasnádi bakator, másolás, 1862. évi.
22. Bethleni riesling és király. 23. Bethleni vörö-
bor, 1862. é. 24. Tasnádi bakator, aszu, 1862. é.
B. Löwenthal Sámuelről. 25. Sz. Földvári szinbor,
1862. é. Gr. Bethlen Károlytól. 26. Bethleni szin-
bor, 1862. é. 26. b) Tasnádi aszúbor, 1862. é. Ifj.
gr. Teleky Domokostól. 27. Czelnai riesling, 1862.
évi. 28. Czelnai kövér, 1859. évi. Zeyk Józseftől.
29. Csaholyi szinbor, 1863. é. 30. Csaholyi baka-
tor, 1858. évi. 31. Csaholyi vöröbor, 1862. dik é.
32. Csaholyi vöröbor, 1863. é. Bély Gergelytől.
33. Veresmarti szinbor, 1862. évi. 34. Bábahalmi
szinbor, 1862. évi. Szilvási Miklóstól. 35. Hadrévi
szinbor, 1862. évi. Paget Jánostól. 36. Szőkefalvi
szinbor, 1863. é. 37. Szőkefalvi somszőlő, 1862. ik
évi. 38. Balázstelki som, aszu, 1862. é. 39. Csaho-
lyi szinbor, 1858. é. 40. Tasnádi szinbor, 1862. é.
B. Bornemisza Jánostól. 41. Mácsói szinbor, 1862.
évi. 42. Sajókerezszi szinbor, 1862. évi. 43. Al-
gyógyi szinbor, 1863. é. 44. Algyógyi riesling, 1863.
évi. 45. Mácsói riesling, 1863. évi. 46. Algyógyi
riesling, 1862. é. Id. Hintz Györgytől. 47. Szilágy-
Somlyói bakator. B. Kemény Istvántól. 48. Csom-
bordi riesling, 1863. é. B. Bánffy Alberttől. 49. Szi-
lágy-Somlyói vöröbor, 1862. é. Id. gr. Teleky Do-
mokostól. 50. Czelnai szinbor, 1861. é. 51. Czel-
nai szinbor, 1862. é. 52. Czelnai vöröbor, 1862.
évi. Wagner Frigyesről. 53. Rózsamáli, 1862. ik é.
Schütz Jánostól. 54. Rózsamáli, 1855. é. B. Jósika
Lajostól. 55. Szilvium. Paget Jánostól. 56. Sző-
kefalvi szilvium, 1862. é. 57. Vadász-narancs-lél,
1861. é. Kovács Danieltől. 58. Fenyővíz, kupája
50 kr. o. ért. g) Sajt. Paget Jánostól. 1. Kemény
sajt, mázsája 30 frt. 2. Lágysajt, fontja 50 kr.
h) Hamuszir. Boér Sándor Kolozsvárt. 1. Hamu-
zeir, mázsájának ára 12 ft 50 kr. o. é.

(Folytatjuk).

Királyi rendelet az erdélyi urbéri papirok kisorsolása tárgyában.

Első Ferencz József Istennek kegyelméből an-
stria császár, Magyar-, Cseh-, Halics- és Lodomer
országok apostoli, ugy Lombardia, Velence és Illi-
ria királya, Austria főhercege, Erdély nagyfejede-
lme és székelyek grófja sat.

Méltóságos, tisztelendő, tekintetes, nagyságos,
nemzetes, tisztos, okos, értelmes, őszintén kedvelt
hivünk!

Azon atyai szándékunktól vezéreltetve, hogy
kedvelt Erdély nagyfejedelemségünket és földteher-
mentesítési adóssága törlesztésének előnyeiben egy,
a mint ez minden koronánk alá tartozó országok-
ban már munkába vétetett, részeltessük, az 1856-ik
év január 1 én kelt császári nyílt parancs további
végrehajtásául, mely által a kitundott urbéri kár-
pótlásnak a jogosítottak számára minden érdeklet-
tek jogainak megóvása mellett, mi módon s mely
alapokból eszközözendő, lehetőleg gyorsabb kiszol-
gáltatásául, tárgyazó határozatunk megállapítottat-
tak, immár az erdélyi nagyfejedelemségben földte-
hermentesítési kötelezvények törlesztésének módja,
az annál eljárás s az a végett az ország részéről
előállítandó eszközökre nézt, a következő határoza-
tokat találtuk kibocsátandóknak:

1. §. Erdély nagyfejedelemség földtehermen-
tesítési kötelezvényeinek kisorsolása 1866-dik év
június 30-án kezdendő s azon túl félévénként min-
den év december 31-én és június 30-án folytatandó.

2. §. A kisorsolás általi törlesztés mellett,
mely a mellékelt terv szerint történjék, a kötelez-
vények beváltása addig, a míg ez a földtehermen-
tesítési pénzalapra nézve előnyös, bürze szerinti be-
vásárlás által is történhetik.

Ezen bevásárlás semmi esetben a félévénként
tervszerűleg törlesztendő kötelezvényi üszlet felénél
többre nem terjedhet.

3. §. A kisorsolás általi törlesztésnél a sors
határozza meg azon kötelezvényeket, melyeknek
visszafizetése a törlesztési terv s a fennebbi hatá-
rozatokhoz képest eszközözendő.

4. §. A kisorsolt kötelezvények osztr. értékre
átszámított teljes névszerinti értékükben fognak ki-
fizettetni: a visszafizetés a kisorsolás után hat hó-
nappal történik.

A visszafizetések végett kisorsolt kötelezvé-
nyekre nézve a megállapított visszafizetési határidő-
vel minden további kamatolás megszünt. A kisor-
olt kötelezvények, valamint a tőkének kamatostól
kifizetése napja minden húzás után azonnal közzé
fognak tétetni.

5. §. A felek kötelesek a visszafizetendő kö-
telezvényeket az azokhoz tartozó kamatszelvevények-
kel és a tőkéről bélyegmentes nyugtatvánnyal, s
a mennyiben a kötelezvény kamatszelvevényvel nincs
ellátva, a visszafizetés napjáig lejárt kamatokról
szóló hasonlóképp bélyegmentes nyugtatvánnyal
együtt a n-szebeni földtehermentesítési pénzalap
pénztáránál benyújtani, s a hiányzó még le nem
járt szelvevények pedig kézzépénben megtérítendőek.
6. §. Azon kötelezvényekre nézve, melyeket

zártállom, vagy más valamely előjegyzés terhel, a
tőke kifizetése előtt azon hatóságtól, mely a zár alá
tétel tilalmát, vagy előjegyzést elrendelte, az ebbeli
rendelet felmondása eszközözendő ki.

7. §. A pénzalapok, egyházak, templomok,
zárdák, alapítványok, nyilvános intézetek, vagy
más testületekre szóló kötelezvények utáni tökélti-
zésnél azon szabályok követendők, melyek az ilyes
kötelezvények átírásánál előszabvány.

8. §. A visszafizetett, kisorsolt és bürzeileg
beváltott kötelezvények a hitelkönyvből kitörölendők
s átllynkasztandók.

9. §. A kisorsolások nyilvánosan a földteher-
mentesítési pénzalap igazgatóságának vezetése alatt,
az ilyes kisorsolásokra nézve szokásos módon tör-
ténnek.

10. A kisorsolás keresztülvitelére, ugy szinte a
bürzeileg való beváltás a kapcsolatos utasítások ér-
telmében eszközöltessék.

Kikhez egyébiránt császári, királyi és nagy-
fejedelmi kegyelmünk- és kegyelmességünkkel ál-
landóan hajlandók maradtunk.

Kelt Schönbrunn kéjvárosunkban, pünkösztől
6-dik napján, Urunk 1866, uralkodásunk pedig
18-dik évében.

Ferencz József, m. k.

Gr. Haller Ferencz.

Eő császári királyi apostoli felségének saját
parancsára

K. Horváth István, m. k.

Külön felék.

„A „Hungaria“ bécsi tudósítója szerint,
igen közel volna amaz idő, melyben a főváros test-
vér lakossága ő Felségeik látogatásában részesül-
lend. E hírből igen természetes megoldást nyernek
a budai kir. várpala storgós kijáratoktól elterjedt
tudósítások, melyekhez most még az járul, hogy a
királyi várpala pompás butorok és díszítmények
érkeztek, s hogy ott ő Felségeik bármelyik percz-
ben betegadhatására szakadatlanul dolgoznak.

A pessi takarékpénztár, az erdélyi gazda-
sági egyetel másodolnoka B. Huszár Sándor által, a
dobokamegyei inségesek számára könyör-adomány-
ban 100 o. é. forintokat juttatván főispán b. Bánffy
Dániel ő mltga kezeihez, folyó hó 19-kén Vize és
Czente község inségesei közt 41 családnak kiosztatott.

Országos bankok alakításáról van
szó. Hír szerint „a kormány külön országos ban-
kokat akar felállítani a királyságokban és országok-
ban a bécsi nemzeti (!) bank helyébe, mely a cen-
tralista politika emléke.“ Ez financz politikai decen-
tralisatio lenne. Bécsi lapok az egész hírből — mit
egy cseh lap hozott — nem akarnak egyebet látni,
mint a cseh foederalista óhajok nyilvánulását.

A „Pesti Napló“ szerdai számában kiváló ér-
deklő cikksorozat indit „Vélemény az erdélyi
részek assimilatiojáról“ czim alatt.

A bekövetkező háború alkalmat nyújt a cseh
lapoknak Austria hivatásáról elmélkedni. Minden-
képp demonstrálni igyekeznek, hogy Austria
nem német állam, és így Németországon
nincs mit keresnie, azt ajánlják a kormány-
nak, hogy adja oda Velenczét az olaszoknak,
mondjon le németországi állásáról, és támaszkod-
jék csupán belső erejére. Ezt nevezi aztán a „Nar-
Listy“ „specifice osztrák“ politikának. Ennél többet
Austriától még Bismark sem kíván. A gráci „Te-
legraf“ egész indignatioval utasítja vissza a cseh
lapok illetén insinuatit. Méltányos akar ugyan
lenni az örökös tartományokban lakó szláv ajku
nemzetiségek jogos igényei iránt, de tagadja azt,
mintha a birodalom nyugati fele más, mint német
politikát követhetne.

Tapasztalatilag bebizonyult tény — ugymond
a bécsi „Reform“ — hogy a harezí erőfeszítések az
államok és népek szellemi és anyagi erejét annyira
felfrissítik, hogy képesek lesznek minden vesztesé-
get azonnal és gazdagon helyreállítani. A mi ily erő-
dezésre kiadatik, az nincs elveszve, elvesznek csu-
pán azon összegek, melyek passiv és szenvtelen
élet tengetésére fordítottak. A mostani hadiköltségek
csak ama félelmet békepolitika természetes követke-
zményei, melyet nagy hirlapjaink és ellenzéki szó-
nokaink éveken át hirdettek. E politika Austria
ellenét elbizottakká tette, s most nagy költségeink-
be kerül ez elbizakodottsággal szembeállítani. A je-
len hadiköltségek természetes következményei azon
takarékoságnak, mely a birodalmi tanácsban és
ennek közegeiben azzal indokoltatott, hogy Aus-
tria nem képes európai szerepet játszani, minél fogva költséges nagybatalmi politiká-
járól le kell mondania s idyllszertűleg önmagába
vonulnia vissza. Most egész seregünket gyorsan
hadilábra kellett állítani azon filiszteri politika
következtében, mely szemben a folyvást fegyver-
kező ellennel seregleszállítást és mindig csak sereg-
leszállítást követelt, s mely a gunyosan nevető el-
lenség előtt jajveszékelve felkiáltott, hogy Austria
nem képes háborút kezdeni, hogy a bevégzett té-
nyeket el kell ismernie és keresnie kell Napoleon
barátságát, hogy kibékülhessen Victor Eumannel.
Igen, Austria mostani kihívása követke-
zménye az önkiesinylés azon kárhozatos
politikájának, melynek szövívő a nyílt
birodalmi tanácsban kijelenté, hogy semmit
sem szavaznak meg új hadihajók felszerelésére.

„Austriának, mondák, nincs szüksége haditengeré-
szetre, az mit sem használna, és a tengeren sem-
mit sem volna képes tenni.“ E félénk, lemondó,
szükkeblű és rövidlátású reichsrath-
politikát most nagy költséggel kell kijavítani,
és bála Istennek, Austria e javítás keresztülvitelére
elég erős „A birodalom fenyegetett határszélein
északon és délen csatakész és pompás hadsereg
áll. Emellett azonban, biztos értesítés szerint, az
államkincstár annyira kíméltetik, a mint ez Austria-
ban még eddig nem történt és talán másutt sem
történhetett.“

Ö cs. k. Apostoli Felsége f. évi május 18-
ról kelt legfelsőbb határozatával, Nagy Pétert, az
erdélyi helv. hitv. evangeliuss egyház megerősített
superintendensét, különös legmagasb kegyelemből,
királyi tanácsosi czimmet díjmentesen felruházni
méltóztatott.

Közelebből a helybeli hatósághoz egy
felsőbb rendelet érkezett, mely a másodszori sor-
zást azzonnal elrendelte, e parancs azonban nem-
sokára visszavonott.

Károly-Fehérvárról veszülk azon szomorú
hírt, hogy nagy-baczoni Incze Mihály királyi
tanácsos és kamarai főorvos életének 68-ik évében
elhunyt. Gyászjelentése így hangzik: Albert Fran-
cziska saját és gyermekei: István, kolozsmegyei
főorvos; Fáni; Róza, cs. k. Genie-örnag, lovag
Perget Mihályné; Krisztina nevében fájó szívvel
jelenti, hogy szeretett férje, az illetőknek édes
atyja, kir. tanácsos és kamarai főorvos nagy-
baczoni Incze Mihály életének 68-dik,
boldog házassága 42 dik, államszolgálatának 40-ik
évében, hosszas szenvedés után, f. hó 21-kén esti
7 órakor, vízkór által egy jobb életre szenderült.
A megboldogult egyike volt azoknak, kiket nem a
választott pálya emel a tiszteltetés fokára; hanem
személyes érdemei szereztek meg számára a köz-
becsültetés és általános szeretet maradván babárait.
Életét az emberiségnek szentelte: tudománya so-
kaktul vette el a szenvedésnek kényeit; sok csa-
ládnak adta vissza örömet s koporsó helyett az
életnek oltárt építette fel; — keblének nemessége
és humanus szíve forrása volt a szeretetnek s csak
bizodalmat és megnyugvást keltett; s becsületessége
a polgári érdem legszebb koszoruját teszi fel di-
csült emlékezetére. Béke poraira! Földi maradvá-
nyai f. hó 23-án d. u. 4 órakor fognak az örök
nyugalomnak átadatni.

A napokban hunyt el Erdély egyik leg-
kittünb fűvésze, s az újabb nemzedék francia
nyelvmeistere, Landoz János. E derék, tudomá-
nyoson mivelt férfi halála mély sajnálatot keltett
városunkban, melynek Landoz csaknem felszázadig
jó és balsorsában egyik leghivebb polgára volt.
Övéi gyászjelentése így hangzik: Szántó Róza bá-
natos övegy maga, gyermekei: Landoz Julia, férje
Filip Sámuel, gyermekei: Gábor, Róza és Samu;
néhai Landoz Kata Nagy Péterné, gyermekei: Nagy
Kata, férje Szabó Sámuel, Nagy József; és Landoz
Albert nevőkben megkeseredett szívvel tudatja sze-
retett férjének, az illetők jó atyjának, nagyatyjának
Landoz Jánosnak élete 74-ik, boldog házassá-
guk 42-ik évében, tudó-lób következtében, folyó hó
18-án esti 9 és fél órakor történt halálát. Az idve-
zülttel miveltsege, egyszerű becsületessége, tiszta jó
lelke kedvessége tette ismerői széles körében, gyön-
géd nemes szíve és őszintől ment szeretete feled-
tetlenné az övéi előtt. Hült tetemei f. hó 20-kán
d. u. 5 órakor b. királyutczai szállásáról kísértetnek
a köztemetőbe; halhatlan lelkiért pedig az egész-
telő áldozat a kegyes rendi t. t. atyák templomá-
ban f. hó 23-án d. e. 10 órakor fog bemutatni
az élet és halál szabados Urának. Kolozsvárt, máj.
19-én, 1866.

Hír szerint innep első napján egy tisz-
tessegen öltözött nőt fogtak ki meghalva a Sza-
mosból, hová bizonyosan öngyilkosság s nem vé-
letlen szerencsétlenség vezethette. Ha ez eset igaz,
ugy közelebből bővebb felvilágosítást is adunk ol-
vasóinknak.

A legsűrűsebben figyelemztetjük városi
rendőrségünket, ne tőrje meg tovább a közép uteza
elején azt a haszontalan circust, mely minden pil-
lapatban ki van annak téve, hogy a benne és kü-
rűltte tanyázó csavargók által vagy rossz akarat,
vagy gondatlanságból felgyújtatik, mely esetben ki-
számíthatlan veszély fenyegeti a várost. E roppant
faéptület, ha egyszer tüzet fogott, menthetlenül egy
pillanat alatt lángban áll, s egy közepes szél is
bőven elég lesz arra, hogy a tetőzetről a vékony
deekázatot az ötödik utcába is elhordja. Örömmel
tapasztaltuk, hogy eddigi méltányos felszólalásaink
nem kerültek el rendőrségünk figyelmét, s így hisz-
szük, hogy most is sikerrel szólaltunk fel.

A sétatéri új kiosk és zene-csarnok ün-
nepélyes megnyitása a jövő június hó 2-án lesz
(szombaton). Másnap vasárnap a teljesen felszerelt
tavat nyitják meg, mely alkalommal a helybeli ev.
ref. collegium ügyes zenekara fog a szigeten közre-
mlődni. Azon esetben, ha az idő kedvezőtlen
lenne szombaton, a kiosk megnyitása is vasárnap
lesz megtartva.

Mint halljuk, a nem régiben kiadott ga-
bona kiviteli tilalmat ő Felsége végképpen meg-
szüntette. E hír annyival is inkább öröndetes, mert
jelen nemzetgazdasági körülményeink között e ti-
lalmat a legérzékenyebb csapásnak tekinthetjük.
Rozsler István, hír szerint, visszalépett

a kolozsvári szinigazgatóságtól, zavart anyagi kö-
rülményei miatt. Miután e hírről még nem állhatunk
jót, fentartjuk észrevételeinket akkorra, midőn va-
lószínű fog a visszalépés.

Néhány nap előtt a szomszéd Gyalu s
Kapus környékében szépen havazott, s nyomban reá
olyan hóharmat volt, hogy az érzékenyebb vete-
ményfajok legnagyobb részét tönkre tette. Ha az
idő sokáig így fog tartani, a szőlőtermés is meg-
lesz dézálva a gyümölcsesél együtt.

Nagy Elek kormányzéki tanácsos és
Kolozsvár egyik képviselője vezénylete alatt kül-
döttség ment fel Bécsbe, s gróf Haller, az erdélyi
udvari kanczellár ur által már fogadtattak is. Ő
Felségénél tegnapelőtt volt audientiájuk.

Épp most halljuk, írja a „P. L.“, hogy ő
Felsége e hó 18-ról kelt legfelsőbb elhatározásával
megengedni méltóztatott Rónay Jácint menekült
hazánkba, benczés rendű áldozárnak a büntetlen
visszatérést, egyszersmind az ellene elrendelt va-
gyon-elkobzás megszüntetését is meghagyni kegyes-
kedett.

Lovag Kriegsau osztályfőnök, mint a
„P. H.“ jelenti, az északi hadsereg intendánsának
neveztetett ki.

E hó 15-én az Eszterházy-javak volt fő-
igazgatója Schulhoffnál házmotozás tartott Bécs-
ben, irományait lefoglalták, és Schulhoff maga el-
fogatott. Azonkívül az Eszterházy-birtokok egyik
bérőjének befogatását is említik.

Politikai hírek.

Austria. Bécs. A „Czas“-nak Bécsből a
következő francia kiegyezkedési tervezetet közöl:
„A francziák császára Műlinen gr. által a legbi-
zalmasabb uton tudatá Bécsben, hogy van egy fel-
tétel, mely alatt Franciaország a legelőkeltebb
semlegességre kötelezné magát, s Poroszországtól
Austria és a német szövetség kénye kedvére hagy-
ná, még azon esetben is, ha Poroszország feldara-
bolására jutna a dolog, mely esetre előlegesen le-
mond Franciaország minden kárpótlásról a Rajna
mellett. Ezen feltételt pedig így szól: 1) Velencze
átengedése Olaszországnak, 2) Gácsország odaen-
gedése egy új államhoz, a mely Gácsországból, Po-
senből és a congressus Lengyelország egy részé-
ből fogna alkotni. Ezen engedményekért Austria
Poroszországtól területéből kárpótlathatnék.“ Hanem
a felelősséget egész őszinteséggel elhárítja magáról
levelező ezen tervezetre nézve.

A Bécsben megjelenő „Zukunft“-nak Sz.-Pé-
tervárról megírták, hogy ottani irányadó körökben
néhány nap óta oly hí kering, mely szerint a fran-
cia kabinet a német összehűlközést revisio program-
jának keresztülvitelére alkalmasnak találja. Ezen
tudósítás szerint nagy kedvet éreznek a Szajna
mellett Németországból egy második Olaszországot
csinálni francia főhatalom alatt.

Angolország. London, május 19. Az
alsóház pénteki ülésében Sandvord interpellatio-
jára Layard következőleg válaszolt: Angol-, Fran-
cia- és Oroszország egy — Párisban tartandó —
congressus egybehívása végett alkudoznak. A to-
vábbi nyilatkozatok czélszerűtlének. A felsőházban
Redcliffe interpellatiojára Clarendon lord a kö-
vetkező választ adta: Félhivatalos és bizalmas ér-
tekezletet folynak a congressus egybehívása végett;
azokat alig nevezheti alkudozásoknak, s békés ered-
ményeit illetőleg nem akar eredményeket gerjeszteni,
habár az összes hatalmak congressusa békés ered-
ményeket enged remélnünk. Angolország, és ő ugy
véli, hogy Napoleon is, minden lehető megtesznek
a béke fenntartása végett. További közleményeket
nem tehet.

Franciaország. A „Köln. Ztg“-nak írják:
„Franciaország most egész nyíltan hadkészsé te-
szí magát. A dél francia tartományi lapok csapa-
terősítésekről és egy 30,000 emberből álló figyelő
hadtest alakításáról kezdenek beszélni. Nizzán át
május eleje óta jöttek kisebb csapatosztályok,
melyek tovább vonultak a határok felé. Mindenütt
harczias előkészületekhez fogtak. Toulonban ellen-
ben feltűnőleg nyugodt minden. Beszélük, hogy
Bourbaki tñok, az afrikai hadsereg egyik legjobb
tisztje, ki egy év előtt hosszabb ideig volt Berlin-
ben és az ottani udvar részéről nagy figyelemben
részesült, Lyonban parancsnokságot nyert és oda
már el is utazott.“

A „France“ azon nézetét fejezi ki, hogy
„Olaszország nemzetiségének felszabadítása a fran-
cia befolyás biztosításának tekintetik, s Velence
megszabadítása is helybenhagyható; hanem azt senki
se gondolja, miszerint a francia kabinet a nemzet
vérét és vagyonát feláldozhatná pusztán egy szövetsé-
ges kielégítéséért. Ellenben Velenczének birtok-
lása Austriára nézve nem egyéb, mint zavart
helyzetének forrása. Franciaország nem óhajt mást,
mint azt, hogy Austria mondjon le becsülettel ezen
birtoklásról, oly feltételek alatt, melyek Olasz- és
Franciaországot kielégítsék, az osztrák monarchia
gyengítése nélkül. Mihelyt nem nehezedik Austria
Franciaország határait, tiltást más érzelmek tár-
gya leendő, mint az olasz háború előtt volt. A bécsi
és a francia kabinet között csupán egy akadály
létezik, s ez nem más, mint Velence. Ha Velence
ma szabad lesz, holnap Olasz- és Franciaország-
ban legjobb támogatóit lelendí fel Austria befolyá-
sának Németországban és a Keleten. Bismark olyan

államférfi, ki éppen nem felel meg a francziák hagyományainak, izlésének és szokásainak.

Páris, május 18. A „Memorial Diplomatique” írja: A bambergi conferentia a következő pontokban állapodott meg: 1. Austria és Poroszország egyidejű lefegyverkezése; 2. Poroszország vonakodása esetére: szövetségi executio; 3. A hercegségi kérdés megoldása egyedül a szövetséget illeti; 4. Egy kiterjedt szabadelvű szövetségi reform időszerű; 5. Poroszország a német parlament egybehívása előtt formulázta javaslatait.

Olaszország. Florenz, május 16. Az „Italia Militare” írja: „A hadügyminiszter egy körútrvényben új névsorok összeállítását rendeli el a tisztek előléptetése tárgyában. — Egy másik rendelet az önkéntesek toborzását szabályozza. Mindezen körútrvények egy toborzási iroda állítatik. — Több tartományokban, különösen a nápolyiakban, igen sokan jelenkeznek a hadseregbe való belépésre, kik nem tartoznak a behívott korosztályokhoz. A miniszterium megengedte, hogy a hadseregbe fölvegyenek.”

A békeremények tünének. Viktor Emuuel egy hadi manifestumát várják. Ratazzi Berlinbe,

Pepoli Londonba megy. — A porta nyilatkozatot intézett a védhatalmakhoz, melyben kijelenti abbéli határozatát, hogy a Dunafejedelmiségeket megszállja. Franciaország nem szándékozik a porta ez eljárását ellenézni. — Mint a „Perseveranza” jelenti, Velenczébe 2000 matróz érkezett a lagunák védelmére.

Németország. Berlin, május 18. A hadügyminiszterium egy félhivatalos közleménye szerint a rajnai és westfáliai hadtestek Coblenz mellett foguak összpontosítani. Ez Poroszország válasza a legutóbbi szövetséggyűlési határozatra. Kormánykörökben e hét végére várják a háború vagy békekérdés végleges eldöntését. Ez eldöntés porosz szövetségi alkudozások megkezdése által Olasz- és Oroszországgal fog előidézteni. — A király aláírta a regenségi okiratot a koronaherceg számára, mely a háború kitörése alkalmával és mihelyt a király a fővárost elhagyta, életbe lép. A dán és porosz koronahercegek e napokban találkoznak.

A „Staats-Anzeiger” szerint „az összes fegyvernemek pót-csapatosztályai fel vannak hatalmazva, egy és három évi szolgálatra önkénteseket, kik képességüket kimutatták, határozatlan számmal már most felfogadni. — Megbizható tudósítások

szerint f. hó 11-től Bécsből zárt csapat-testeket szállítanak észak felé. Ezzel megkezdődött a csapatok tervezett szállítása a porosz batárok melletti összpontosításokra. A hadsereg- és hadtest-törzskarok meg vannak alakítva.”

A mai „Prov. Corr.” mondja: „Hannover felvilágosításokra kérésre fel készülődésének célját illetőleg; a megnyugtató választ legközelebbre várják. Ugyanazon lap írja: A Velencze eladásáról szóló alaptalan hír mellett a politikai helyzet iránt annyiban uralkodik téves felfogás, a mennyiben egyáltalán nem áll Austria hatalmában, hogy politikájának hirtelen fordulata által Poroszországot elszigetelt és fenyegetett helyzetbe tegye.”

Ujabb. Florenz, május 23. Az utóbbi hét alatt 26,000 önkéntes állott be. Azt hiszik, az önkéntes zászlóaljok száma 20 helyett 40 lesz.

Páris, május 23. A tegnapi „Patrie” úgy tudja, hogy Anglia, Orosz- és Franciaország az Austria, Porosz- és Olaszországhoz intézendő congressusjavaslata nézve megegyeztek. Tegnapi (kedden) collectív-jegyzék menesztett Bécs, Berlin és

Florenzbe. Layard, angol al-államtitkár Párisba érkezett, értekezett Drouyn-nal s fogadtatott ma a császár által. Állítólag Angliának a congressus-javaslatba való beleegyezését hozta el.

Gabonaár Kolozsvárt május 24-én 1866.

(Alsó a. mérő, középpár.)
Tisztabúza 3 frt 56 kr. Elegybúza 3 frt 8 kr. Rozs 2 frt 90 kr. Árpa 2 frt — kr. Zab 1 frt 30 kr. Törökűza 2 frt 66 kr. Pityóka 1 — kr. Marhabús fontja belváros 13, külvárosban 11 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzseről.

Május 25-kén: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 62.90. 5% Metalliques 100 frt 57.90. — Bank-részvény 669. — Hitelintézeti részvény 200 forint 129.90. — London 10 ft st. 100 frt 23 1/2 kr 122.25. — Ezüst 123. — Cs. kir. arany 5.80. — 1860. kölcsön 74.40.

Május 22-ikén: Földtehermentési kötvény magyarországi 59.50. — Erdélyi 55. —

T. és felelős szerkesztő DÖZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

Sz. 2006. 1866.

polg.

Hirdetés.

Nemes Kolozsmegye ideigl. törvényszéke közhírré teszi, hogy báró Bornemisza János ur részére, özvegy gr. Haller Gábornő b. Bornemisza József urnak ösves tartás hatálya alatti országokban fektűznek, a csődeljárás alkalmazása mai napon jelen sz. alatt kelt határozattal elrendeltetett. Perügelytől kinevezetett kolozsvári ügyvéd Nemes József ur, helyettesül ügyvéd Groisz Nándor ur, a tömeg ideiglenes gondnokai pedig b. Bornemisza János ur Kolozsvárt. Ennélfogva felszólítanak mind azok, kik bárminő jogszimén közadós öz. gr. Haller Gábornő b. Bornemisza József urn ellen valamely követelést akarnak érvényesíteni, hogy ezen igényüket a perügely ellen intézőndő rendes kereset alakjában legfeljebb folyó 1866 július 31-dik napjáig oly bizonyosn jelentsék be, mivel ellenesetben daczára bármely tulajdonosi zálog- vagy elsőbbségi jogaiuknak a csődeljárásból ki fogának rekesztetni, s a csődtömeg ellenében minden jogokat elvesztendik.

Egyszersmind a csődeljárásnak a cs. rend. 69. §-a alapján leendő bekés ki-egyenlítésére, esetleg a végleges tömeggondnok és hitelezői választmány megválasztására, és a közadós részére igénybe vett vagyonátengedési kedvezmény tü- lötti tárgyalásra hatánap tüzetik ki 1866 évi augusztus 4-én d. e. 9 órán kezdődőleg ezen törvényszéknél, melyre az ösves hitelezők a cs. rend. 44 és 179. §§-ra utalás mellett meghívának.

Nemes Kolozsmegye törvényszékének 1866 május 17-én tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(6) (14-24)

EISENHÄUTIGER CHINA-SYRUP
VON GRIMAULT & CO
APOTHEKER, PARIS

Ezen gyógyszer tiszta kellemes alakban az orvosi kincs két leghatalmasb edző lényegét tartalmazza, ugymint: a vasat, mint vértink alkotórészét és a chinát, mint az edzőszerek legerősebbjét. Eleinte a nevezett készítményben a törekedett egyesítés nem vala véghezvihető, azonban nagy-sokára mégis sikerült; és Párisban hirtelen ismeretessé lett, úgy, hogy a leg-nevezeteseb orvosok, mint Arnal, Royer, Trousseau, Velpeau naponkint rendelnek china-szörpöt, mint leghatósab orvosságot a vérvetés ellen s mind azon esetekben, hol a testben az erők ismét helyreállítandók és oly be-tegeknek, kiknél a halaványság, sápadtság, gyomor- és emésztésbajok, rendet-len havi tisztulás, görvélyes bántalmak stb. mutatkoznak.

A china-szörp az étvágyat előmozdítja, az emésztést gyámolítja, a test szerkezetét általában erősíti, és mint cselekvő, és semmi esetben sem támadó gyógyszer még a lábadozóknál is ajánlandó.

Továbbá ezen készítmény még vastartalmu chinabor alakban is létezik.

Raktár: van Ausztria minden nevezetes gyógytárában.

(12) 26/5 1866. (7-*)

Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi műkiállításán arany-érmét nyert.

Középpontú raktára a „Gólyához” czimzett gyógyszer-tár Bécsben, és egye-dül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal árutatnék, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját név-aláírásomat is viselik, s ily módon azok külsőjokról itélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lé-vén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenébe óvá-sul mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, mi-szerint az ilyen műszereknek megkülönböztetése végett, minden álltam készített skatulya Seidlitz-por saját óró bélyeggel vanellátva, s minden egyes por-adagot magába foglaló fehér papirosan ezen esmeretlejtőgy „Moll Seidlitz-pora” (Moll's Seid-litz-Pulver) víznyomáson látható.

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszerek közt bizonynyára a legelső helyre méltatandók. A csá-szári nagy birodalom minden részeiből hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes bizonyítványul szolgál, hogy azok rögzített dugulás, emésztetlenség és gyomorerégés, to-vábbá görcsők, vesebetegség, idegbaj, szivdobogás, ideges főfájás, vértörölődés, kösz-vényszerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hánysági inger stb. esetei-ben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legtartamosb gyógyeredményt vívtak ki. Ezen, már nagy csomaggal nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szen-vedőknek, a kik gyakran, miután az allopáthiai és vizgyógymódok hasztalan használtak, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan vissza-znyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, művészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszer-észek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvek, a kik-nél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvárt: RITTER Tr. özvegye gyógyszer. Továbbá Besztercén: Szongot György. Brassóban: Jekelius F. Fogarás: J. B. Gschader. M. Vázar helyett: Bucher M. és Burdats A. N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész. N.-Váradon: Jánky Antal. Se-

gesvárt: Misselbacher. Szász-Régen: Wachner & Schinker. Szászsebesen: Binder F. gyógyszer. Szent-Ágothán: Knall K. gyógyszerész. Szerdahelyt: Schimert F. gyógyszerész. Zalatnán: Mégay G. A. gyógyszer. Zilahon: Har-math S. F.

A fennebbi czegeknel létezik még ezeken kívül a

norvégiai „Bergen” városból való valódi

DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ

raktárais.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 frt. 80 kr. egy kisebbnek 1 frt. o. é. Az üvegek el vannak látva védmarkokkal és kimerítő használati utasítással. Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és cin-kupakkal elzárt üvegekben kúldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosb májhalzsi-r faj a dorschhalaknak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalán semmi vegyteni kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegekben lévő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsirolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, kösz-vény és csúz, idült hörkiütés, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legsikerebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyszerész Bécsben, „zum Storch”, Tuchlauben.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt. Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejevárt kapható:

Az általános polgári törvénykönyv,

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes; minden a legujabb időig megjelent és még hatályban lévő utólagos rendeletekkel, felvilágosító és utasító jegyzetekkel ellátva.

Irta Hilibi HALLER KÁROLY, a kolozsvári kir. jogakademián az által. polg. törvénykönyv, váltó- és kereskedelmijog, csődrendtartás és az általános bányatörv. h. tanára; az igazságügyi elml. államvizsgálati bizottságnak tagja.

Ára 6 frt o. ért.

Peres és perenkívüli eljárásra vonatkozó szükségesb rendeletek gyűjteménye.

Ára 1 frt 60 kr.

NÖVENDEKÉK LAPJA 1865 april—decemberi folyama.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő közöny, ifjúság számára. Szerkesztette Réthi Lajos. Füzve 3 frt. Csinos kemény kötésben 4 frt.

AZ ELÁTKOZOTT. Regény 4 füzetben. Irta egy névtelen abbé, francziából fordította Henter János.

Ára 4 frt.

„Egy szép asszony története” regény két kötetben. Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára 2 frt.

Erdély földrajza alsóbbrendű iskolák számára. Szerkeszté Matusik Nep. János. Ára 40 kr: o. é.

Ugyan csak STEIN JÁNOSnál kapható:

Fényképek leszállított áron.

Több ezer darab fénykép: arczképek, kettős-, hármás-, négyes-, csoportozatok, történeti- és genre-képek, látogató-jegy alakban.

Darabja csak 15 kr.

12 darab 1 frt 50 kr.
24 „ 2 frt 50 kr.
50 „ 5 frt — kr.
100 „ 8 frt — kr.

Pár forintért bárki is Albumot állíthat össze magának ösmerősei arcz-képeiből, s más nevezetes képekből, **kemencze-ellenzőre, olaszfalra, s nyári lakokba** csinosan ösveállítva, a legszebb és jutányosabb élmény.

Ugyan csak STEIN JÁNOSnál

!! Olcsó Bibliák !!

I. kiadás: Szent Biblia, azaz: Istennek ó és új testamentomában foglaltatott egész szent írás. Magyarította Károli Gáspár. Sad-rét 592 lap, egész bőrkötésben. Ára csak 80 kr.

III. kiadás: ugyanaz féléves kiadás 552 lap, bőr-vászonba. Ára 2 ft 50 kr.

Csak újtestamentom.

Az egész újtestamentom és a Zsoltárok könyve. Zsebkiadás, vászon-kötésben. Csak 20 kr.

Ugyanaz: bőrkötésben aranybetűszéssel 50 kr.

(195) (1-1)

ELTÉVEDT CSIKÓ.

Dobokamegye választuti járásában Gyula helységében lakó göröggyesült lelkész Baldi Jánosnak egy négy éves, bélyeg nélküli sötét szürke szőrű kan-cza-csikója a közcsordából eltévedett fo-lyó év május hó 6-kán; tisztelettel fel-kéri alóírt mindazokat, a kik a fent kijelelt csikó hollétéről tudomással bir-nak, vagy a kinél felfogva lenne, a vé-gett, hogy akár hivatal utján, akár al-kalmilag tudassák a csikó hollétéről, mert minden költséget meg fog téríteni.

Baldi János, gyulai göröggyesült lelkész.

(189) (3-6)

Eladó citromfák.

A bonyhai uradalomban eladatnak: 18 db magas koronás citromfák dbja 7 ft. 34 „ kisebb „ „ 6 „ 17 „ középrendű koronás „ „ 4 „ 56 „ 5 és 7 évesek „ darabja 3 és 2 „

Megrendelhetők az uradalmi kertész-nél Bonyhán, töltső posta Dicső-Szent-Márton.

(186) (3-3)

GROSZ KÁROLY fogorvos

tudatja minden fogbajban szenvedővel, ugymint fogat szükségölvel, hogy lakását **junius 1-től october közepéig Segesvárra teszi át.**

(178) (3-3)

A „Sándor József Jakab” véd-nevű bánya műtársulatnak Kolozsmegye-ben, a hideg szamosi határon fekvő s év-tizedek óta folytonos mivelés alatt álló arany-bánya telepe, melynek arany termelése ki-váló finomsága miatt első rendűnek van el-ismerve, a telep helyszínén lévő bányász lakházakkal, raktáraival, jó karban lévő s az újabb kori mivelés igényeinek is meg-felelő zuzó, mosó és választó műrészleteivel együtt a f. 1866-ik évi július 1-től kezdve egy évre haszonbérbe kiadó, vagy örök áron eladó.

Bérlői vagy örökösári ajánlatokat a f. évi június 10-ik napjáig — mint zár-batáridőig elfogad az alóírt, kitől egy-szersmind a részletek iránt teljes felvilá-gosítást nyerhetni.

Kolozsvárt, april 26. 1866.

HAJÓS JÁNOS, társulati igazgató.